MALTA

QORTI CIVILI
PRIM' AWLA

ONOR. IMHALLEF
GIANNINO CARUANA DEMAJO

Seduta ta' l-10 ta' Diċembru, 2010

Citazzjoni Numru. 801/2008

Joseph Cassar u martu Antoinette Cassar għal kull interess li jista' jkollha

Versus

L-onorevoli Prim'Ministru; is-Segretarju Amministrattiv jew is-Segretarju Permanenti Ewlieni fi ħdan l-Uffiċċju tal-Prim'Ministru; l-Aġent Direttur Ġenerali tal-Uffiċċju tal-*Management and Personnel* u d-Direttur tal-Uffiċċju għal *Employee Relations* fl-Uffiċċju tal-Prim'Ministru; u l-Avukat Ġenerali f'isem il-Gvern ta' Malta

1. F'din il-kawża l-attur qiegħed jitlob li jingħata rimedju ordnat mit-Tribunal għall-Investigazzjoni tal-Inġustizzji ["it-Tribunal"].

2. L-attur fisser illi fis-6 ta' Ottubru 1997 hu kien ressaq rikors[1] quddiem it-Tribunal għax qal illi il-*Malta International Airport* (illum *Malta International Airport p.l.c.*) ["is-Soċjetà"] għamlet inġustizzja kontra tiegħu meta b'*direct appointments* tat numru ta' ħatriet u promozzjonijiet, fosthom lil persuni fl-istess grad tal-attur iżda anqas kwalifikati minnu. Dan, igħid l-attur, sar għal raġunijiet ta' natura politika għax kien delegat tal-*Malta Labour Party* u uffiċjal tal-*General Workers Union*.

3. Waqt is-smigħ tal-proċeduri quddiem it-Tribunal il-Gvern ta' Malta beda proċess ta' privatizzazzjoni u bigħ uħud mill-ishma tiegħu fis-Soċjetà hekk li ma baqagħlux il-kontroll tagħha. Waqt dan il-proċess ta' privatizzazzjoni min kellu x'jaqsam fih kien jaf bil-proċeduri li s-Soċjetà kellha quddiem it-Tribunal, u l-istess Soċjetà ma ressqet ebda eċċezzjoni dwar nuqqas ta' kompetenza tat-tribunal biex jiddeċiedi każ dwar kumpannija privatizzata, jew li ma kinitx kontradittriċi leġittima.

4. Fit-13 ta' Mejju 2004 it-Tribunal ta d-deċiżjoni tiegħu fuq ir-rikors tal-attur u qal illi:

Ma ngħatatx raġuni valida għala r-rikorrent ma ngħatax il-promozzjoni għal *Safety and Security Executive* meta kien proprju f'dik il-linja u hawnhekk it-Tribunal isib li saret inġustizzja mar-rikorrent u jiċħad l-eċċezzjonijiet tal-kumpannija intimata, jilqa' t-talba tar-rikorrent u peress li jsib l-ilment ġustifikat dwar il-promozzjoni ta' *Safety and Security Executive*, jirrikmanda li r-rikorrent jingħata rimedju kompensattiv billi jingħata l-kariga ta' *Safety and Security Executive* b'effett mill-1991 meta ngħataw il-kariga tal-*executives* l-oħra u jitpoġġa fil-lista ta' *seniority* daqs kemm ħa l-promozzjoni dak in-nhar kif ukoll li jitħallas id-differenza fil-paga li sofra.

5. L-attur talab lis-Soċjetà biex toqgħod għal din id-deċiżjoni iżda s-Soċjetà wieġbet illi, la ma għadhiex taħt il-kontroll tal-gvern, ma hijiex marbuta li timxi fuq ir-rakkomandazzjoni tat-Tribunal, u illi l-attur kellu jitlob rimedju mingħand il-gvern.

6. B'ittra tal-20 ta' Ottubru 2004 maħruġa mill-*Management and Personnel Office* tal-Uffiċċju tal-

---

[1] Rikors numru 592/1997 fl-ismijiet Joseph Cassar *versus Malta International Airport*.

Prim'Ministru, il-gvern uffiċjalment għarraf lis-Soċjetà illi l-Prim'Ministru kien approva l-implimentazzjoni tad-deċiżjoni tat-Tribunal taħt l-art. 7(11) tal-Att dwar it-Tribunal għall-Investigazzjoni tal-Inġustizzji ["Kap. 394"], u illi soċjetajiet li ma baqgħux kontrollati mill-gvern kienu xorta waħda jitqiesu "korp imwaqqaf b'liġi" taħt l-art. 2 tal-istess Att u għalhekk soġġetti għall-ġurisdizzjoni tat-Tribunal.

7. Is-Soċjetà iżda ma qagħditx għal dan u qalet illi d-deċiżjoni tal-Prim'Ministru kienet *ultra vires* u bi ksur tal-jeddijiet kostituzzjonali tagħha. L-attur, min-naħa l-oħra, igħid illi kien hemm każijiet oħra quddiem it-Tribunal, deċiżi kemm waqt u kemm qabel il-proċess ta' privatizzazzjoni tas-Soċjetà, fejn id-deċiżjoni kienet implimentata mis-Soċjetà.

8. L-attur (li llum huwa pensjonant) għalhekk fetaħ din il-kawża u qiegħed jitlob illi l-qorti:

i. tordna illi din il-kawża timxi flimkien ma' dik bl-ismijiet Joseph Cassar *et versus Malta International Airport p.l.c.* (rikors maħluf numru 800/2008) – din it-talba ntlaqgħet b'dikriet tal-5 ta' Frar 2009 mogħti fl-atti ta' dik il-kawża;

ii. tgħid illi, ladarba l-Gvern ta' Malta iddeċieda li jilqa' u jaċċetta r-rakkomandazzjonijiet tat-Tribunal, il-konvenuti ntrabtu bid-dmir li jimplimentaw is-sentenza tat-Tribunal kif igħid u jrid l-art. 7(11) tal-Kap. 394;

iii. tgħid illi s-Soċjetà naqset milli timxi fuq id-direttiva mogħtija bl-ittra tal-20 ta' Ottubru 2004 u għalhekk il-konvenuti baqgħu responsabbli għall-implimentazzjoni tas-sentenza tat-Tribunal;

iv. tordna illi, jekk is-Soċjetà tibqa' ma timplimentax is-sentenza, il-konvenuti jibqgħu responsabbli illi jaraw illi l-attur "jingħata l-kariga ta' *Safety and Security Executive* b'effett mill-1991 meta ngħataw il-kariga tal-*executives* l-oħra u jitpoġġa fil-lista ta' *seniority* daqs kemm ħa l-promozzjoni dak in-nhar kif ukoll li jitħallas id-differenza fil-paga li sofra", u, jekk jonqsu, tgħid illi għandhom iwieġbu għal dak in-nuqqas; u

v. tillikwida d-differenza fil-paga u f'kull ħlas jew rimunerazzjoni oħra li tilef l-attur bejn l-1 ta' Jannar 1992 u t-28 ta' Ġunju 2006 u tagħti kull rimedju meħtieġ biex l-attur jiġi redintegrat għal kollox fil-jeddijiet tiegħu.

9. L-atturi talbu wkoll l-ispejjeż tġudizzjarji u l-imgħaxijiet.

10. Il-konvenuti ressqu dawn l-eċċezzjonijiet:

i. is-Segretarju Amministrattiv jew is-Segretarju Permanenti Ewlieni fi ħdan l-Uffiċċju tal-Prim'Ministru, l-Aġent Direttur Ġenerali tal-Uffiċċju tal-*Management and Personnel* u d-Direttur tal-Uffiċċju għal *Employee Relations* fl-Uffiċċju tal-Prim'Ministru, u l-Avukat Ġenerali ma humiex kontraditturi leġittimi għax il-Kap. 394 isemmi biss lill-Prim'Ministru;

ii. għalkemm ma jopponux għat-talba biex din il-kawża tinstema' flimkien ma' dik imsemmija fl-ewwel talba tal-atturi, il-konvenuti ma għandhomx ibatu spejjeż żejda meta kienu l-atturi li għażlu li jiftħu żewġ kawżi meta l-meritu huwa identiku; u

iii. it-talbiet tal-atturi għanhom jiġu miċħuda għax:

a. id-deċiżjonijiet tat-Tribunal ma humiex esegwibbli "iżda huma sempliċi rakkomandazzjonijiet li għandhom jiġu implimentati mill-Prim'Ministru";

b. ma huwiex il-każ illi l-Gvern ta' Malta laqa' u aċċetta r-rakkomandazzjoni magħmula mit-Tribunal – li tgħid il-liġi fl-art. 7(11) tal-Kap. 394 huwa illi huwa "d-dmir tal-Prim'Ministru li jimplementa r-rakkomandazzjonijiet tat-Tribunal billi jistabbilixxi dawk il-proċeduri u jagħti dawk id-direttivi li jkunu meħtieġa għat-twettiq ta' dawk ir-rakkomandazzjonijiet"; il-Prim'Ministru approva l-implimentazzjoni tar-rakkomandazzjoni u ta direttivi lis-Soċjetà biex tieħu azzjoni: dan ma jwassalx biex il-konvenuti ħadu fuqhom ir-responsabilità legali li jwettqu dawk ir-rakkomandazzjonijiet direttament;

c. huma ħadu l-provvedimenti kollha meħtieġa li huma imposti fuqhom mil-liġi biex ir-rakkomandazzjoni tat-Tribunal tiġi implimentata;

d. il-konvenuti ma jistgħux jimplimentaw ir-rakkomandazzjoni għax is-Soċjetà ma għadhiex kontrollata mill-Gvern, u lanqas ma jistgħu jitqiesu li għandhom iwieġbu għal xi nuqqas tas-Soċjetà aktar u aktar meta ma kinux parti fil-proċeduri quddiem it-Tribunal, li s-sentenza tiegħu torbot biss lill-partijiet; u

e. għal dawn ir-raġunijiet il-konvenuti ma jwiġbux għal xi telf finanzjarju li seta' ġarrab ir-rikorrent.

11. Il-fatti relevanti seħħew hekk: L-attur ressaq rikors quddiem it-Tribunal għax deherlu illi saret inġustizzja miegħu mis-Soċjetà fl-għoti ta' promozzjonijiet. It-Tribunal kellu kompetenza jisma' r-rikors tal-attur billi taħt l-art. 5(1) tal-Kap. 394 dak "l-Att japplika għall-Gvern, u għal kull korp imwaqqaf b'liġi kif imfisser fl-artikolu 2", waqt li "korp imwaqqaf b'liġi" huwa mfisser hekk fl-art. 2:
"korp imwaqqaf b'liġi" tfisser kull korporazzjoni jew korp magħqud ieħor imwaqqaf b'liġi u tinkludi kull soċjetà jew korp ieħor li fih il-Gvern jew xi korp wieħed jew iktar minn dawk hawn aktar qabel imsemmija jew kull kombinazzjoni tagħhom ikollhom sehem biżżejjed biex jikkontrollaw jew kellhom sehem biżżejjed biex jikkontrollaw bejn id-9 ta' Mejju, 1987 u l-15 ta' Mejju, 1995 jew li fuqhom il-Gvern jew xi korp wieħed jew iktar bħal dawk jew kull kombinazzjoni tagħhom ikollhom kontroll effettiv jew kellhom kontroll effettiv bejn id-9 ta' Mejju, 1987 u l-15 ta' Mejju, 1995.
12. Waqt is-smigħ tal-każ quddiem it-Tribunal il-gvern bigħ xi ishma fis-Soċjetà u għalhekk ma kellux aktar kontroll effettiv fuqha; is-Soċjetà iżda, baqgħet titqies "korp imwaqqaf b'liġi" għall-għanijiet tal-Kap. 394 billi fiż-żmien relevanti l-gvern kellu dak il-kontroll.
13. It-Tribunal ta sentenza favur l-attur fit-13 ta' Mejju 2004 u ordna illi jinħatar *Safety and Security Executive* b'seħħ mill-1991, b'anzjanità minn dak iż-żmien u illi jitħallas il-paga daqslikieku nħatar dak iż-żmien. Imbagħad, b'ittra tal-20 ta' Ottubru 2004 mill-Uffiċċju tal-Prim'Ministru s-Soċjetà ġiet mgħarrfa illi "*the Prime Minister has approved the implementation of the [Tribunal's] decision in respect of Mr Joseph Cassar in terms of sub-article 7(11) of … … … Chapter 394 and directs that you take action accordingly*". L-art. 7(11) imsemmi f'dik l-ittra jgħid hekk:
7. (11) Ikun id-dmir tal-Prim'Ministru li jimplementa r-rakkomandazzjonijiet tat-Tribunal billi jistabbilixxi dawk il-proċeduri u jagħti dawk id-direttivi li jkunu meħtieġa għat-twettiq ta' dawk ir-rakkomandazzjonijiet.
14. Din id-dispożizzjoni tal-liġi turi illi hija tajba l-eċċezzjoni tal-konvenuti kollha ħlief il-Prim'Ministru illi ma humiex kontradittiri leġittimi. L-art. 181B(1) tal-Kodiċi ta' Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili jgħid illi "l-gvern

għandu jkun rappreżentat fl-atti u fl-azzjonijiet ġudizzjarji mill-kap tad-dipartiment tal-gvern li jkun". Fil-każ tallum iżda ma huwiex dipartiment tal-gvern iżda l-Prim'Ministru illi huwa "inkarigat fil-materja in kwistjoni". Ukoll, taħt l-art. 181B(2) l-Avukat Ġenerali jidher f'isem il-gvern fil-każ biss meta minħabba n-natura tat-talba ma jista' jidher ħadd ieħor għall-gvern, li ma huwiex il-każ illum.

15. Il-qorti għalhekk teħles lill-konvenuti kollha ħlief lill-Prim'Ministru mill-ħarsien tal-ġudizzju, bl-ispejjeż kontra l-atturi.

16. Il-kwistjoni issa hija jekk il-Prim'Ministru wettaqx id-dmir tiegħu taħt l-art. 7(11) tal-Kap. 394 bid-direttivi li ta lis-Soċjetà għalkemm is-Soċjetà ma mxietx fuq dawk id-direttivi u għalkemm fl-eċċezzjonijiet tagħhom il-konvenuti stess jistqarru illi "mhumiex f'pożizzjoni li jimplimentaw ir-rakkomandazzjoni *stante* li l-*Malta International Airport p.l.c.* mhix entità li għadha kontrollata mill-Gvern" u lanqas kienet hekk kontrollata meta ngħataw id-direttivi.

17. Għar-raġunijiet mogħtija fis-sentenza mogħtija llum stess fil-kawża numru 800/2008, li mxiet flimkien ma' din, il-Prim'Ministru ma kellux is-setgħa jagħti d-direttivi li ta lis-Soċjetà bl-ittra tal-20 ta' Ottubru 2004 u, fil-fehma tal-qorti, huwa wisq ovvju illi l-Prim'Ministru ma qediex, u ma setax jaqdi, id-dmir tiegħu billi jagħti direttivi li, *ex admissis*, ma kellux is-setgħa li jagħtihom.

18. Dan ma jfissirx illi l-Prim'Ministru nħeles mid-dmir tiegħu taħt il-liġi billi dak id-dmir ma jistax iwettqu: il-Prim'Ministru għadu marbut li jwettaq dan id-dmir tiegħu billi jagħti direttivi lil min għandu s-setgħa li jagħtih direttivi u lil min huwa f'pożizzjoni li jwettaq dawk id-direttivi biex ir-rakkomandazzjoni tat-Tribunal titwettaq effettivament, jekk mhux billi jagħtih il-ħatra ta' *Safety and Security Executive*, għall-inqas billi jagħtih il-ħlas li kien jieħu li kieku tassew ingħata l-ħatra.

19. Lanqas ma huwa l-każ li kien hemm xi ħtieġa illi l-gvern "jilqa' u jaċċetta" r-rakkomandazzjonijiet tat-Tribunal biex jinħoloq dak id-dmir fuq il-Prim'Ministru: id-dmir jinħoloq mil-liġi stess.

20. Ukoll, il-konvenut ma jistax igħid illi ma jweġibx għan-nuqqasijiet tas-Soċjetà għax ma kienx parti fil-proċeduri quddiem it-Tribunal. It-Tribunal kellu ġurisdizzjoni fuq il-każ għax is-Soċjetà kienet korp li fuqu

l-gvern kellu kontroll, u huwa minħabba dak il-kontroll li kellu fuq is-Soċjetà fiż-żmien relevanti illi l-gvern iwieġeb għan-nuqqas tas-Soċjetà.

21. Il-Prim'Ministru iżda qiegħed igħid illi s-sentenzi tat-Tribunal ma humiex esegwibbli.

22. Dan huwa minnu fis-sens illi r-rakkomandazzjonijet tat-Tribunal ma jistgħux jiġu esegwiti bil-mezzi esekuttivi li jaħseb għalihom il-Kodiċi ta' Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili, għax, li kien hekk, l-implimentazzjoni tar-rakkomandazzjonijiet issir bil-mezz li tagħżel il-persuna aggravata meta, taħt l-art. 7(11) tal-Kap. 394, dik l-għażla hija mħollija f'idejn il-Prim'Ministru. Dan ma jfissirx iżda illi l-Prim'Ministru jista' jagħżel mezzi ta' implimentazzjoni li ma jkunux effikaċi jew li ma jwasslux għal implimentazzjoni effettiva tar-rakkomandazzjoni: dik l-implimentazzjoni tibqa' dmir tiegħu u għandu jwettaqha.

23. Fil-fatt, l-atturi ma humiex qegħdin jitolbu l-esekuzzjoni tas-sentenza tat-Tribunal: effettivament qegħdin jitolbu biss illi l-qorti tgħid illi l-Prim'Ministru għandu d-dmir li jimplimenta r-rakkomandazzjoni magħmula f'dik is-sentenza.

24. Għal dawn ir-raġunijiet il-qorti hekk taqta' l-kawża:

i. teħles lill-konvenuti kollha ħlief lill-Prim'Ministru mill-ħarsien tal-ġudizzju, bl-ispejjeż kontra l-atturi;

ii. tgħid illi kif igħid u jrid l-art. 7(11) tal-Kap. 394 il-Prim'Ministru għandu d-dmir illi jimplimenta r-rakkomandazzjoni tat-Tribunal;

iii. tgħid illi l-Prim'Ministru ma wettaqx dak id-dmir bid-direttivi li ta lis-soċjetà *Malta International Airport p.l.c.* u għalhekk għadu marbut bid-dmir illi jimplimenta r-rakkomandazzjoni tat-Tribunal; u

iv. tordna lill-Prim'Ministru jistabbilixxi dawk il-proċeduri u jagħti dawk id-direttivi li jkunu meħtieġa għat-twettiq ta' dik ir-rakkomandazzjoni sabiex għall-inqas l-attur jitħallas daqslikieku ngħata l-ħatra ta' *Safety and Security Executive* b'seħħ mill-1991, b'anzjanità minn dak iż-żmien.

25. Tipprovdi aktar 'il quddiem dwar il-ħames talba tal-atturi għal-likwidazzjoni tal-ħlas li jmiss lill-attur u dwar it-talba għall-ispejjeż, ħlief dawk l-ispejjeż li dwarhom ġà ngħatat deċiżjoni fil-paragrafu 24.i ta' din is-sentenza.

< Sentenza In Parte >

---------------------------------TMIEM---------------------------------